

Nieuwe voetbalwet zal supporters niet intomen

NRC
7/12/06

PvdA en VVD willen een initiatief-voorstel indienen voor een nieuwe voetbalwet. **Ramón Spaaij** betoogt waarom dit voorbarig is en waarom de parallel met de situatie in Engeland niet deugt.

Na het voetbalgeweld van Feyenoordsupporters in Nancy tekent zich in de Tweede Kamer een meerderheid af voor invoering van een voetbalwet naar Brits voorbeeld. Er wordt op gewezen dat het aantal arrestaties rond voetbalwedstrijden in Groot-Brittannië is afgenomen als gevolg van de nieuwe wetgeving. Hiermee zou de effectiviteit van de nieuwe wetgeving onomstotelijk zijn aangetoond.

Een eerste indicator voor het 'succes' van de Britse voetbalwet – en volgens velen de belangrijkste indicator – is het dalende aantal aanhoudingen rond voetbalwedstrijden. In het seizoen 2003/2004 daalde het totaal aantal aanhoudingen met 10 procent, van 4.413 naar 3.982. Dit zou wijzen op een afname van het werkelijke aantal wetsovertredingen rond voetbalwedstrijden in die periode.

De vraag rijst wat we uit deze cijfers kunnen opmaken. Politieregistraties en arrestatiestatistieken zijn allerm minst betrouwbaar als graadmeter voor de reële omvang van geweld. In de eerste plaats moet onderscheid worden gemaakt tussen verschillende typen delicten. In de tweede plaats is de daling van het aantal arrestaties deels te verklaren door veranderingen in specifieke aspecten van het beleid.

Door de toename van het aantal stewards en beveiligingsbeambten is de politie-inzet binnen de Britse stadions de laatste jaren teruggedrongen. Omdat stewards niet bevoegd zijn aanhoudingen te verrichten, leidde dit tot een daling van het aantal arrestaties tijdens wedstrijden.

Verder is het beleid in sommige steden en regio's minder gericht op het aanhouden van verdachten en meer op het handhaven van de openbare orde. De registraties zeggen wellicht meer over trends in de productiviteit en prioriteiten van de politie dan over ontwikkelingen in supportergeweld.

Ten slotte spelen gewelddadige confrontaties zich meestal *buiten* de stadions af, tegenwoordig zelfs

ver uit de buurt daarvan. Bepaalde supportergroepen staan erom bekend dat ze elkaar opzoeken op treinstations, in cafés, enzovoort. De onvoorspelbaarheid van de locaties bemoeilijkt het verrichten van aanhoudingen.

Dit heeft zijn weerslag in het percentage verborgen criminaliteit. Het hooliganisme is niet verdwenen, maar in het algemeen minder zichtbaar geworden. Veel van deze incidenten worden niet direct in verband gebracht met het voetbal, en vaak worden ze omschreven in de media als gewone cafégevechten.

Deze visie wordt ondersteund door recente cijfers van de National Criminal Intelligence Service (NCIS) over het aantal geregistreerde geweldsincidenten rond voetbalwedstrijden. Dit aantal is fors toegenomen. In het seizoen 2001/2002 was het 138. Het aantal steeg via 206 in 2002/2003, naar 317 in 2003/2004.

Deze stijging komt overeen met de bevindingen van de British Transport Police. De dienst wijst

In Engeland is hooliganisme niet verdwenen

op een toenemend aantal 'ernstige incidenten' met supporters op stations en in treinen. Maar ook deze incidentregistraties geven geen eenduidig beeld van de omvang van supportergeweld en de effectiviteit van de voetbalwet.

De toename van het aantal geregistreerde incidenten lijkt nauw samen te hangen met de uitbreiding van de registratiecapaciteit en de toenemende fijnmazigheid van de politieke informatiepositie.

Britse ervaringsdeskundigen hebben derhalve hun twijfels over de betrouwbaarheid van de registratie. Zo stelt het hoofd van de Public Order Intelligence Unit van New Scotland Yard: „Ik hecht daar niet veel waarde aan, want die cijfers zeggen weinig over de werkelijke omvang van het probleem.”

Voorstanders van de voetbalwet hebben het vaak over de meldingsplicht. Hierover bestaan veel misverstanden. Volgens Britse ervaringsdeskundigen heeft de uitbreiding van de juridische mogelijkheden met betrekking tot het opleggen en handhaven van (inter-

nationale) stadionverboden vruchten afgeworpen, getuige het relatief rustige verloop van recente Europese en wereldkampioenschappen.

Voor een genuanceerd beeld moeten we echter onderscheid maken tussen nationale en internationale wedstrijden. Bij uitwedstrijden van het Engelse nationale elftal wordt het stadionverbod gecombineerd met een reisverbod en een meldingsplicht. Toch werkt deze methode niet altijd naar behoren. Zo blijken veel relschoppers niet bekend te zijn bij de politie (ook in Nancy was dit het geval). Zij zijn veroordeeld noch verdacht en komen derhalve niet in aanmerking voor een stadionverbod of meldingsplicht.

Op nationaal niveau kan een meldingsplicht alleen als bijzondere voorwaarde bij een stadionverbod worden ingesteld. Het wordt onwenselijk en onuitvoerbaar geacht dat iedereen met een stadionverbod zich elke wedstrijd zou moeten melden.

Alleen wanneer het notoire hooligans betreft, is de politie soms bereid tot een wekelijkse meldingsplicht over te gaan. Dit is een belangrijke nuancering, omdat er vaak wordt gedacht dat de meldingsplicht automatisch wordt opgelegd. Dit is dus niet het geval.

De conclusie is dat er onvoldoende aanwijzingen bestaan dat een voetbalwet naar Brits voorbeeld een panacee is voor de supportersproblematiek in Nederland. Duidelijk is dat ook in Groot-Brittannië het voetbalgeweld geenszins is 'verdwenen'. Een voetbalwet voorkomt geen incidenten als in Nancy. Twee maanden geleden deden zich vergelijkbare ongeregeldeheden voor bij een UEFA-cupwedstrijd tussen Palermo en West Ham United, waarbij honderden Engelse supporters zich schuldig maakten aan vernielingen en geweldpleging.

Voordat we roepen dat een voetbalwet de oplossing is, doen we er goed aan te onderzoeken welke kant het uitgaat en wat gewenst is. We moeten ons afvragen of de huidige bevoegdheden volledig worden benut. Van belang is het besef dat de aanpak van supportergeweld intensieve arbeid vergt, op een dagelijkse basis en ook buiten het stadion.

Ramón Spaaij werkt bij het COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement. Hij schreef een proefschrift over Europees hooliganisme (Understanding Football Hooliganism).